

Samhörighet. Samordning. Samverkan.

Skuggbudget 2025

Sverigedemokraterna
Västernorrland

Innehållsförteckning

1. Gruppledaren har ordet.....	3
2. Vår vision och våra värderingar..	4
3. Våra ledord.....	5
4. En budget med framtidstro för invånarnas bästa - Övergripande sammanfattning.....	6
5. Regionplan.....	8
5.1 Varför behövs en regionplan?..	8
5.2 Principer för styrning och ledning.....	9
Grunduppdrag.....	9
Målstyrning.....	9
5.3 God ekonomisk hushållning....	9
6. Målområde: En attraktiv arbetsplats.....	10
6.1 Hjärtat i verksamheten.....	10
6.2 Arbetsmiljö och trivsel.....	11
6.3 Karriär- och kompetensutveckling.....	11
6.4 Effektiviseringspott.....	12
6.5 Väl avvägda prioriteringar ur vårdkrisen.....	12
7. Målområde 2: En god och nära vård.....	14
7.1 God och nära vård.....	14
7.2 En god och jämlik folkhälsa...	14
7.3 Utökade val - genom glesbygds-LOV.....	15
7.4 Vårdval.....	15
7.5 Egenvård.....	16
7.6 Tre fungerande sjukvårdsområden.....	16
7.7 Primärvården är inte en sekundär fråga.....	17
7.8 Specialistvård.....	18
7.9 Ambulanssjukvård.....	18
Akutsjukvård.....	19
7.10 Ingen ska behöva känna ofrivillig ensamhet.....	19
7.11 Första hjälpen till psykisk hälsa - MHFA.....	21
8. Målområde 3: Ett Västernorrland som växer.....	22
8.1 Ledning och styrning.....	22
8.2 Strukturella förändringar.....	22
8.2.1 Tandvård.....	23
8.2.2 Frigöring av Folk tandvården... 24	
8.2.3 Bildande av en primärvårdsnämnd.....	24
8.2.4 Bildande av en kultur- och bildningsnämnd.....	25
8.3 Ett jämlikt kulturutbud.....	25
8.4 Sollefteåmodellen - En Samorganisation.....	26
9. Målområde 4. Ett Västernorrland för utveckling.....	27
9.1 Utveckling i Sverige - En återblick.....	27
9.2 Regional Utveckling.....	27
9.3 Kompetensförsörjning och arbetsmarknaden.....	28
9.4 Regional Utbildning.....	28
9.5 Kollektivtrafik.....	30
9.6 Norrtåg, Ådalsbanan och Ostkustbanan.....	31
9.7 Bussgods.....	31
9.8 Ambulansflyg.....	32
10. Målområde 5. Ett Västernorrland med eftertanke.....	33
10.1 Administration.....	33
10.2 Upphandling.....	34
10.3 Ekonomi - Hushållning för organisationer.....	35
10.4 Satsningar utan skatteökningar.....	36

1. Gruppledaren har ordet

Region Västernorrland befinner sig i en djup kris. Det är inget tillstånd som uppstått plötsligt, utan krisen har skapats av problem som har tillåtits växa under många år. De två mest märkbara problemen är en ekonomi som är beroende av statsbidrag och en verksamhet som är beroende av hyrpersonal, med underskott respektive kostnader som närmar sig miljardbelopp. Samtidigt som ett mycket angeläget arbete pågår att effektivisera administrationen har en utredning om regionens sjukhusstruktur lagt fram sitt första förslag; ett förslag som kritiserats hårt och vållat het debatt.

Utan att kunna ställa oss helt bakom något av utredningsalternativen har vi föreslagit att den fortsatta utredningen nu också ska titta på ett alternativ som vi kallar "Sollefteåmodellen", ett kommunalförbund bestående av Region Västernorrland, Sollefteå och Kramfors kommuner med inspiration från Norrtälje och den verksamhet man bedriver där. Det är ett alternativ som inte bara kan rädda kvar verksamhet vid Sollefteå sjukhus utan också ge kommunerna såväl ansvar som inflytande över den vård som bedrivs där. Det är också ett alternativ som realiserar tanken om en god och nära vård, där resurser samordnas och samverkar och där vården hålls samman på ett sätt som knappast förekommer idag.

Sverigedemokraterna är ett landsbygdsparti och det ligger oss varmt om hjärtat att man ska kunna bo och leva på landsbygden, såväl i inlandets glesbygd som vid kustens städer. I det avseendet är den regionala utvecklingen en mycket viktig pusselbit. Vi vill vända decenniernas avveckling till utveckling av forskning, innovation och näringsliv. Där är samarbetet med andra partier och andra regioner något vi prioriterar och menar är essentiellt för en framtida utveckling av vår region. Vi är inte förhindrade av ideologiska låsningar utan är fria att pragmatiskt söka lösningar tillsammans med andra eller kompromissa oss fram till lösningar på komplexa problem.

Den regionplan vi formulerat är ett resultat av det svåra läge Region Västernorrland befinner sig och de värderingar och visioner vi helhjärtat ställer oss bakom.

Sundsvall juni 2024

Mats Hellhoff

2. Vår vision och våra värderingar

Sverigedemokraterna är ett socialkonservativt parti med nationalistisk grundsyn. Vi betraktar oss som ett mittenalternativ och tredje block i svensk politik. Vi kombinerar strävandet efter social och ekonomisk grundtrygghet med värdekonservativa idéer. Det övergripande målet med partiets verksamhet är att skapa ett samhälle präglad av trygghet, välstånd, demokrati samt en stark inre solidaritet och sammanhållning.

Vi tar vår viktiga roll i politiken på största allvar och har för avsikt att på bästa sätt förvalta det förtroende väljarna har gett oss. Vi är beredda att samarbeta med det eller de partier som ger oss bäst förutsättningar att genomföra vår politik. Vi är inte ideologiskt låsta utan försöker generellt att se pragmatiskt på de viktiga frågor som Region Västernorrland har att besvara.

Sverigedemokraternas skuggbudget 2025 för Region Västernorrland är en vision om prioritering av personalens arbetsförhållanden och möjligheten att kunna ge patienten en god och nära vård av högsta kvalitet.

Vår målsättning för Region Västernorrland är att hälso- och sjukvården ska hålla högsta kvalitet och kunna erbjuda patienten de allra senaste kunskaperna och de bästa behandlingsmetoderna för att kunna bota, lindra och förebygga sjukdomar. Samtidigt skall vården präglas av hög säkerhet, tillförlitlighet och försiktighet genom evidensbaserad forskning och god uppföljning av såväl privata som offentliga verksamheter. Alla har rätt till lättillgänglig vård av högsta kvalitet, oavsett var i regionen man bor.

Sjukvården ska vara solidariskt skattefinansierad och erbjudas efter behov och vi vill att Region Västernorrland ska präglas av våra ledord som beskrivs nedan.

3. Våra ledord

Sverigedemokraternas Västernorrlands grundläggande ledord för regionen och vården är: **Samhörighet, samordning och samverkan**. Dessa utgör centrala ledord inom det regionala perspektivet och vårdsektorn. Begreppen kommer ha en betydande roll i att främja en stark gemenskap och sammanhållning i regionen samt att samordna och samverka inom vården för att uppnå optimal vårdkvalitet för invånarna.

Samhörighet. Genom att främja samhörighet inom regionen kan vi skapa en känsla av tillhörighet och gemenskap bland invånarna. Det innebär att erkänna och värdesätta de unika kulturella, sociala och historiska aspekter som präglar regionen. Genom att främja samhörighet kan vi etablera starka nätverk och stärka det sociala kapitalet i regionen, vilket i sin tur kan bidra till ökat välbefinnande och hälsa för invånarna.

Samordning. Inom vården är samordning av olika vårdaktörer och resurser av avgörande betydelse för att erbjuda en effektiv och sammanhållen vård. Det kan exempelvis handla om att arbeta tillsammans för att koordinera och organisera vårdinsatserna på ett sätt som tillfredsställer invånarnas behov på bästa sätt. Genom att främja samordning kan vi undvika fragmentering av vården och säkerställa att invånarna upplever en sömlös vårdprocess.

Samverkan. Samverkan mellan olika aktörer och intressenter är av avgörande betydelse för att uppnå goda resultat. Det handlar om att samarbeta och involvera olika professioner, organisationer och invånare i beslutsfattandet och utformningen av vården. Genom samverkan kan vi dra nytta av olika kompetenser och perspektiv för att möta utmaningar och främja innovation inom vården. Vi skapar dessutom starka partnerskap som gagnar både invånarna och regionen som helhet.

Samhörighet, samordning och samverkan utgör alltså de centrala begrepp som kan bidra till att skapa en sammanhållen och välfungerande vård i regionen. Genom att fokusera på dessa aspekter strävar vi efter att erbjuda en högkvalitativ och patientcentrerad vård som tar hänsyn till regionens unika behov och förutsättningar. Därigenom kan vi möjliggöra en framtid där vårdsektorn blomstrar och ger invånarna den omsorg de förtjänar.

4. En budget med framtidstro för invånarnas bästa - Övergripande sammanfattning

Låt oss tala klarspråk och konstatera att många regioner befinner sig i en nationell ekonomisk kris, Region Västernorrland är inget undantag från denna kris. I många avseenden är dock vården här sämre än i övriga delar av landet, med långa köer, överbeläggningar och en stor brist på vårdplatser i förhållande till befolkningen.

Orsaken till detta kan tillskrivas politiker från både nuvarande och dåvarande majoriteter som har styrt vården i Region Västernorrland under två mandatperioder. Politiken har präglats av en överdriven tro på centralisering och stordrift, vilket har resulterat i långa vårdköer, överbeläggningar, korridorvård, inställda operationer, långa transporter samt allvarliga konsekvenser för patienterna, ibland så långt som tragiska dödsfall.

Det är nu hög tid att noggrant utvärdera och förändra riktningen för att säkra vården i denna region. Samtidigt som det krävs nationella insatser för att garantera tillräckliga resurser, behövs även en sund regionalpolitik som ger ökad tillgång till vårdplatser och effektivare vårdprocesser. Endast genom att agera proaktivt och ansvarsfullt kan vi förbättra situationen och säkerställa att invånarna i Västernorrland får den vård de förtjänar.

Grunden till de flesta av regionens problem är bristen på personal, vilket har skapat ohållbara arbetsförhållanden och därmed lett till personalflykt. Detta har i sin tur lett till allt större behov av rekrytering, allt svårare rekryteringsproblem och allt högre kostnader, både för övertid och inhyrd personal. Tidigare gjorda insatser i samband med SKR:s 60-punktsprogram har för Region Västernorrlands del inte haft någon synbar effekt. Vidtagna åtgärder i övrigt förefaller endast marginellt ha påverkat kostnaderna. Region Västernorrland utmärker sig fortfarande på ett mindre smickrande sätt genom att ha bland de högsta kostnaderna i Sverige. Beroendet av hyrpersonal måste därför kraftigt reduceras och arbetet med detta måste ytterligare intensifieras genom att konkreta och kraftfulla åtgärder vidtas.

Den stora frågan är hur regionen avser att kunna rekrytera och behålla den personal som behövs, trots de utmaningar som finns. Hur kan man visa att man nu har en annan politisk inriktning än den som har lett till att så många har lämnat regionen?

Det som krävs är en tydligt förändrad kurs mot en annan politik, så att detta uppmärksammas hos våra invånare. Dessutom behöver vi en ny organisationskultur i regionen. Denna kultur ska bygga på tillit, ansvar och delaktighet. Förändringen av kulturen börjar med ett annat politiskt ledarskap som lyssnar och för dialog med personalen inom regionens olika verksamheter.

Man får naturligtvis inte glömma vikten av att upprätthålla stabilitet och undvika hastiga förändringar. Genom att visa att regionen har en ny politisk inriktning kan man signalera att man har tagit lärdom av tidigare misstag och att man nu strävar efter att skapa stabilitet och kontinuitet för både personal och invånare framgent.

Behovet är stort att hitta effektiva och beprövade lösningar istället för att experimentera med nya idéer och projekt som inte har en välgrundad funktion. En politisk inriktning med Sverigedemokraterna i spetsen bygger på välgrundade och beprövade strategier så att man kan öka förtroendet för att man kommer att kunna rekrytera och behålla den personal som behövs. Vi behåller det som historiskt fungerat och gör försiktiga förändringar på det som inte har gjort det.

Vår syn präglas även av civilsamhället samt individens ansvar och självständighet. Genom att visa att den nya politiska inriktningen främjar ansvarstagande hos både personal och invånare skapas en kultur där alla känner sig delaktiga och motiverade att bidra till regionens framgång.

Politiken måste, i en mycket högre grad än tidigare, prioritera resurser både till primärvård och specialistvård. Vi vill göra detta bland annat genom att verka för att öka egenfinansieringsgraden för den skattefinansierade scenkonsten, strategiskt omfördela resurser mellan primär- och specialistvård, avyttra verksamhet som inte tillhör vårdens kärnverksamhet samt säga upp avtal, exempelvis Fairtrade, minska på administration och avsluta projekt som inte är till gagn för regionens invånare.

Dessa faktorer tillsammans kommer att bygga en stabil, värderingsbaserad och ansvarstagande regionalpolitik. Det är på så sätt Sverigedemokraterna är redo att föra oss vidare mot den förändring som regionen behöver.

5. Regionplan

5.1 Varför behövs en regionplan?

Regionplanen är Region Västernorrlands kompass och föreslår vilken inriktning och tänkta utveckling regionen ska ha för åren 2025–2027. Regionplanen är en instruktion till organisationen om vad som ska prioriteras och det är ett krav i kommunallagen att alla regioner har en plan samt budget. Som ett stöd i prioriteringen finns uppgifter om statliga uppdrag, befolkningens behov samt olika förutsättningar och omvärldsfaktorer som påverkar regionens verksamhet.

Planens ekonomiavsnitt ger information om vilka ekonomiska resurser som finns och hur de ska fördelas mellan olika uppdrag och verksamheter.

Fullmäktige beslutar om vilken regionplan som ska antas. Regionstyrelsen och nämnderna har i uppgift att ta fram egna verksamhetsplaner där regionplanens övergripande prioriteringar är grunden. Förvaltningarna och verksamheterna utgår ifrån regionplanen samt konkretiserar i sin tur nämndernas och styrelsens prioriteringar i sin planering.

5.2 Principer för styrning och ledning

Region Västernorrlands styrning utgår från regionens värdegrund¹, vision, ledord och mål samt grunduppdrag, förutom dessa är ekonomin en grundförutsättning. Styrande principer i styrmodellen är tillit och kunskap, som ska komma till uttryck genom styrning, struktur och ledarskap. Delaktighet, dialog och samverkan ska vara grundläggande inslag.

Grunduppdrag

En stor del av verksamheten tillhör grunduppdragen. Det omfattar uppdrag som regionen har genom lagar eller förordningar, genom beslut i regering och riksdag samt andra myndighetsuppdrag. Dessa grunduppdrag följs upp genom egenkontroll eller annan uppföljning som passar för uppdraget.

Målstyrning

I enlighet med grunduppdragen innehåller regionplanen diverse målsättningar, prioriteringar, som indikerar vad som ska uppnås och vilka övergripande förändringar och förflyttningar som krävs. Det kallas målstyrning och innebär styrning genom vision, långsiktig inriktning, specifika mål och andra prioriteringar, med en återkommande uppföljning av resultat och effekt. Målstyrningen ger verksamheten autonomi att bestämma hur arbetet ska utformas och genomföras. Region Västernorrlands ekonomiska förutsättningar utgör grunden för att fastställa prioriteringar, långsiktig inriktning och målsättningar för verksamheten.

5.3 God ekonomisk hushållning

Regionplanen med bilagor innehåller ekonomiska ramar med prioriteringar samt mål för verksamhet och finansiering, vilka är av betydelse för en god ekonomisk hushållning i Region Västernorrland. Med en god ekonomisk hushållning menas att verksamheten är ändamålsenlig och kostnadseffektiv, samtidigt som finansieringen säkerställer långsiktig stabilitet.

---

¹ När regionens värdegrund nämns i olika handlingar är det med en generell hänvisning till regionens olika policydokument och strategier. Någon tydligt definierad värdegrund finns inte. Ingen värdegrund har antagits. Vi föreslår att regionplanens ledord utgör den grundläggande värdegrunden för Region Västernorrlands arbete.

6. Målområde: En attraktiv arbetsplats

6.1 Hjärtat i verksamheten

Region Västernorrland har nu ett rekordstort beroende av hyrpersonal samtidigt som man har mycket svårt att rekrytera. Den fortsatta ökningen av dessa kostnader är en ohållbar utveckling som måste åtgärdas. Utöver de ökande kostnaderna för inhyrd personal har detta även tvingat fram strukturförändringar i verksamheterna, då dessa kontinuerligt misslyckats med att rekrytera fast personal inom organisationen.

Medarbetarna är hjärtat i verksamheten. Det är därför av största vikt att man återupprättar förtroendet för regionen som arbetsgivare. Genom att vara en attraktiv arbetsplats kan man dra till sig nya och tidigare medarbetare, samtidigt som man får dem att vilja stanna kvar för att man trivs och känner att man har det bra.

En attraktiv arbetsplats innebär inte bara att man erbjuder konkurrenskraftiga löner, kompetensutveckling och karriärmöjligheter, utan också att regionen erbjuder ett långtgående inflytande över sina medarbetares arbetssituation och arbetsmiljö. För att vända trenden måste problemen lösas i rätt ände, istället för att bara centralisera och jaga stafettkostnader, vilket ökar belastningen på den allt mindre skara personal som är kvar att jobba. Det är nödvändigt för regionen att utvärdera grundbemanningen. Anställning av fler medicinska sekreterare och undersköterskor ger legitimerad personal mer tid att ägna sig åt patienter och att arbeta inom sitt utbildningsområde. Region Västernorrland strävar efter att ge personalen möjlighet att i mycket högre grad styra över arbetstidens förläggning. Exempel på hur detta kan genomföras är att höja Ob-tillägget samt att vi ger möjlighet till så kallad veckoslutstjänstgöring, vilket innebär att man jämnar ut personalens tillgänglighet mellan vardagar och veckoslut, samtidigt som man möjliggör för en kortare veckoarbetstid med bibehållen ersättning. Anställda ska känna att man har en rättvis lön när man går till jobbet. Först när personalen är nöjd kommer kostnaderna för hyrpersonal (stafetter) att minska.

Genom att implementera en intern regional bemanningsenhet kan Region Västernorrland i betydligt högre grad försörja sin verksamhet med egna interna medarbetare och på sikt minska eller eliminera behovet av extern inhyrd personal. En sådan regional bemanningsenhet kommer också att bidra till att stärka Region Västernorrlands attraktionskraft som arbetsgivare. Med detta i åtanke har regionen inkluderat i sin budgetplanering en framtida etablering av en intern bemanningsenhet för att gradvis minska beroendet av hyrpersonal och öka vår arbetskraftskapacitet.

Konkreta förbättringar:

- Höja ob-tillägget för de personalgrupper som har detta
- Etablera en intern bemanningsenhet för att säkerställa kompetensförsörjningen
- Stödja medarbetare för en utökad möjlighet att styra arbetstidens förläggning

6.2 Arbetsmiljö och trivsel

En god arbetsmiljö där personalen trivs och har förmåner jämförbara med övriga arbetsmarknaden ska vara en självklarhet i Region Västernorrland. Det är genom en positiv arbetsmiljö och konkurrenskraftiga förmåner som vi attraherar och behåller kvalificerad personal/medarbetare. Tidigare exempel såsom utlottning av enstaka fruktkorgar och indragen julbelysning under årets mörkaste månader är inte adekvata ersättningar. Dessa visar mer på bristande förståelse för personalens behov och verklighet.

En av de viktigaste frågorna när det gäller att komma till rätta med bemanningskrisen i Region Västernorrland är att säkerställa att alla medarbetare har en hälsofrämjande och trivsam arbetsmiljö. För att identifiera och åtgärda eventuella brister måste därför en noggrann inventering av arbetsmiljön omedelbart påbörjas. Genom en direkt dialog med berörda kan viktig information och förslag till förbättringar samlas in. Region Västernorrland förespråkar valfrihet mellan friskvårdsbidrag och friskvårdstimme, eftersom det uppmuntrar till en hälsosam livsstil och främjar välmående på arbetsplatsen.

Utan dröjsmål ska en översyn av personalens möjligheter att påverka arbetstidens förläggning genomföras. Syftet är att kompensera för negativa effekter av tidigare arbetstidsreformer och att garantera en mer rättvis och hållbar arbetsmiljö.

Konkreta förbättringar:

- Upprätta trivselpeng för våra medarbetare i hela regionen som kan användas fritt för personalgruppen
- Etablera arbetsmiljöfrämjande åtgärder som exempelvis arbetsskor, trivselbefrämjande, åtgärder i personalutrymmen och tekniska hjälpmedel
- Utföra en översyn av personalens möjligheter kring arbetstidsförläggningen och överlämningen mellan arbetspass

6.3 Karriär- och kompetensutveckling

Region Västernorrland ska inrätta karriärtjänster för erfarna och yrkesskickliga sjuksköterskor och undersköterskor. Dessa tjänster bör inkludera olika ansvarsområden, såsom coachning, mentorskap, introduktion, vårdutveckling eller

avancerad specialistutbildning. Att stärka möjligheterna till kontinuerlig kompetensutveckling och stöd för personalen är avgörande för att upprätthålla och förbättra vården. Regionen ska prioritera möjligheter för personalen att vidareutbilda sig inom sina yrken, både under arbetstid och på fritiden.

För bristyrken som exempelvis tandvårdspersonal och biomedicinska analytiker, ska regionen aktivt samarbeta med Mittuniversitetet och andra lärosäten för att starta uppdragsutbildningar och säkerställa tillgången till försörjningen av personal inom dessa områden. Genom att investera i personalens kompetensutveckling kan regionen höja vården och säkerställa att medarbetarna har de färdigheter och kunskaper som krävs för att möta de ständigt föränderliga behoven inom vården. Detta är en investering i både personalens framtid och regionens vårdkvalitet.

Konkreta förbättringar:

- Införa karriärtjänster i form av utvecklingssjuksköterskor och utvecklingsundersköterskor som både arbetar i vården och har avsatt arbetstid för vårdnära utveckling
- Utöka möjligheterna att vidareutbilda sig till sjuksköterska eller specialistsjuksköterska - Exempelvis genom att utbilda sig på betald arbetstid
- Erbjuder betald tjänstledighet med 5 arbetsdagar per år vid tentamen, samt möjlighet att få betalt för kurslitteratur. Båda under förutsättning att det är studier som är kopplade till arbetsuppgifterna
- Etablera mentorskapsprogram där erfarna medarbetare stöttar yngre kollegor
- Samarbeta med Mittuniversitetet och andra lärosäten för att upprätthålla en god kompetensutveckling hos befintliga medarbetare samt kompetensförsörjning hos framtida medarbetare

6.4 Effektiviseringspott

Region Västernorrland strävar efter att förbättra sig själv genom att införa en effektiviseringspott. Tanken är att ge verksamheter flexibilitet och handlingsutrymme för att snabbt kunna genomföra förbättringar och effektiviseringar, utan att behöva invänta politiska beslut.

Exempel på användningsområden kan vara investeringar i ny teknik eller utrustning som kan bidra till ökad effektivitet, utbildningar eller kompetensutveckling för personalen för att kunna arbeta mer effektivt, eller implementering av nya processer eller arbetsmetoder som kan förbättra verksamheten. Det är så man uppnår en tillitsbaserad styrning på riktigt.

Konkreta förbättringar:

- Införa en effektiviseringspott
- Stärka kommunikationen med medarbetare för att hitta förslag till förbättringar av den lokala arbetsmiljön

6.5 Väl avvägda prioriteringar ur vårdkrisen

För att uppnå en hållbar ekonomi för Region Västernorrland behöver vi en ny politik med personalen i centrum. Årtionden av centralisering, överdrivet förtroende för stordriftsfördelar och ökad byråkrati med ständig administration har resulterat i betydande kostnadsökningar. Dessutom påverkar detta negativt sjukvården med längre väntetider, brist på vårdplatser, korridorvård, överbelastad personal och skador på patienterna. För att finansiera våra samlade förslag krävs mod och väl avvägda prioriteringar. Den politik som majoriteten förespråkar skulle bara medföra liknande ekonomiska konsekvenser, det vill säga betydande och "överraskande" kostnadsökningar, som vi har sett de senaste mandatperioderna.

Region Västernorrland är redo att ta ansvar för att säkerställa gynnsamma förutsättningar för att uppfylla våra huvuduppdrag, vilket inkluderar att erbjuda högkvalitativ vård. En snabb satsning på löner är nödvändig för att möjliggöra regionens utveckling istället för avveckling. Den betydande löneökningen för sjukvårdspersonalen som vi förespråkar kommer att leda till avsevärda besparingar genom minskade kostnader för inhyrd personal och övertid.

Regionen behöver också se över behovet av ytterligare lönesatsningar och arbetsmiljöfrämjande åtgärder, då de kan vara nödvändiga för att säkerställa en långsiktigt hållbar kompetensförsörjning. Målet är att Region Västernorrland ska erbjuda lönenivåer som är högre än det nationella genomsnittet. Detta är en viktig åtgärd för att säkerställa att regionen kan konkurrera om kompetent vårdpersonal och därigenom förbättra vården för invånarna.

7. Målområde 2: En god och nära vård

7.1 God och nära vård

Målsättning för hälso- och sjukvården skall vara att hålla hög kvalitet och erbjuda patienten de allra senaste kunskaperna och de bästa behandlingsmetoderna. Samtidigt skall vården präglas av hög säkerhet, tillförlitlighet och försiktighet där evidensbaserad forskning och god uppföljning av såväl privata som offentliga verksamheter är ledande.

Alla har rätt till en god och nära vård, oavsett var i regionen de bor. Detta blir särskilt utmanande i Region Västernorrland med landsbygd, glesbygd och en åldrande befolkning som över långa avstånd ska ta del av den vård som står till buds.

De senaste åren har flera viktiga verksamheter avvecklats på Närvården i Härnösand vilket försämrat för äldre, multisjuka och kroniker. Närvården Härnösand kan vara en förebild för god och nära vård i Västernorrland. Vårdutbudet i Härnösand ska därför ses över och utvecklas.

För Ångeborna är det inte mindre än 10 mil till närmsta sjukhus. Genom att erbjuda ett bredare utbud av vårdtjänster på hälsocentralen i Ånge minskar behovet av långa resor för att få vård. Det stärker också samarbetet med Region Jämtland-Härjedalen.

Konkreta förbättringar:

- Utveckla Närvården i Härnösand till en förebild för god och nära vård i Västernorrland
- Se över utbudet av vårdtjänster i Ånge för att minska behovet av långa resor för att få vård

7.2 En god och jämlik folkhälsa

För att minska trycket på vården när gruppen äldre blir allt större är ett strukturerat och långsiktigt arbete för bättre folkhälsa av mycket stor betydelse. Genom att främja en friskare befolkning i Västernorrland kan belastningen på vården i länet minska. I sin tur kommer detta öka tillgängligheten till andra vårdtjänster. Folkhälsan måste av den anledningen vara ett prioriterat område i Region Västernorrland, där exempelvis hälsosamtalen som utförs i primärvården spelar en viktig roll. För att säkerställa att arbetet för bättre folkhälsa faktiskt utförs och ger önskade resultat är det avgörande att arbetet struktureras och genomförs konsekvent. Hälsosamtalen är en viktig del för att öka engagemanget och motivationen i bland annat friskvårdsaktiviteter som därigenom främjar en friskare befolkning.

Konkreta förbättringar:

- Stärka samarbetet med kommuner och civilsamhället för att skapa en bättre helhetssyn på folkhälsan
- Utöka användandet av hälsosamtal genom att erbjuda mer information, stöd och motivation till äldre
- Ta fram en handlingsplan för att öka användningen av friskvårdsaktiviteter

7.3 Utökade val - genom glesbygds-LOV

Regionen ska verka för att införa ett glesbygds-LOV (Lagen om valfrihet) för att förbättra vården i glesbygdsområden och möjliggöra för privata aktörer att erbjuda vård där regionen inte klarar av att anställa tillräckligt med personalresurser.

Genom att erbjuda ekonomiska incitament och förmåner lockar glesbygds-LOV privata vårdaktörer att etablera sig i glesbygdsområden, vilket ökar tillgängligheten och breddar vårdutbudet. Dessutom främjar glesbygds-LOV tillväxten av vårdinfrastruktur genom subventionerade investeringar, vilket bidrar till förbättrad vårdkvalitet och innovation.

Privata aktörer, som bedriver vård i glesbygdsområden, kan avlasta den offentliga sektorn och därigenom används resurserna mer effektivt. Detta är särskilt värdefullt för regioner med begränsade resurser på grund av geografisk avlägsenhet och låg befolkningsbas, såsom Region Västernorrland.

Konkreta förbättringar:

- Utredda möjligheten att införa ett glesbygds-LOV
- Kartlägga och analysera vilka platser som är lämpliga för införandet av ett glesbygds-LOV

7.4 Vårdval

Vårdval Västernorrland infördes i januari 2010. Det är en lagstadgad reform som ökar patientens valfrihet. Det har hjälpt till att korta värdköerna och patienterna har i större utsträckning möjligheten att själva välja när, var och hur de vill träffa sin läkare. Patienternas valfrihet och formerna för det fria vårdvalet ska därför värnas och utvecklas.

Utförare erbjuder primärvård utifrån förutsättningar som fastställs av politiken i Uppdrag Primärvård. Vårdvalsreformen har skapat möjlighet för patienter att välja bort den vårdgivare som inte håller måttet och att välja en utförare som kanske ligger närmare jobbet snarare än inom ett visst geografiskt område kring din bostadsort.

Det gör att patienten i större utsträckning har möjlighet att själv välja när, var och hur de vill träffa sin läkare.

Region Västernorrland ska utvärdera vilka vårdcentraler som fungerar effektivt gentemot de som inte gör det, i syfte att patienterna får tillgång till så högkvalitativ vård som möjligt. Efter identifieringen av vilka centraler som behöver förbättringar kan prioriterade åtgärder vidtas för att återskapa en mer effektiv verksamhet och för att säkerställa att patienterna får tillgång till en god och nära vård. Dessa åtgärder kan omfatta utbildning och kompetensutveckling, ökad samverkan och finansiering samt eventuella privatiseringar.

Med vårdval ges även medarbetare inom vården möjlighet att välja arbetsgivare. Detta skapar en positiv press på Region Västernorrland att förbättra arbetsmiljö och arbetsvillkor i regionens egna verksamheter.

Konkreta förbättringar:

- Utvärdera vilka vårdcentraler som fungerar effektivt i syfte att patienterna får tillgång till så högkvalitativ vård som möjligt
- Vidta prioriterade åtgärder för att återskapa en mer effektiv verksamhet - Åtgärderna kan omfatta kompetensutveckling, utbildning, ökad samverkan, finansiering och eventuella privatiseringar

7.5 Egenvård

Möjlighet ska ges till länets invånare att få utbildning i egenvård. Regionen ska också införa egenvårdsrum i primärvården där patienterna själva kan testa sitt blodtryck eller ta prover på samtliga hälsocentraler. Egenvård är viktigt för att främja rätten till självhjälp. Genom att ge möjlighet till egenvård inom primärvården, ger vi människor möjlighet att ta ansvar för sin egen hälsa. Främjandet av egenvård ger människor verktygen och utbildningen att vara delaktiga i sin vårdprocess och främjar därigenom ett ökat självbestämmande. Egenvård bidrar till att avlasta primärvården och frigöra resurser för mer allvarligt sjuka patienter. Det är viktigt att notera att egenvård inte ersätter professionell vård. Man ska inte underskatta vikten eller betydelsen av det personliga mötet. Förslaget kan komplettera och stödja primärvården. Genom att erbjuda egenvårdsutrymmen samt tillgång till egenvårdsprodukter och information kan vi främja en mer hållbar och jämlik vård.

Konkreta förbättringar:

- Upprätta egenvårdsrum i regionens egna hälsocentraler
- Utöka tillgången till, samt information kring, egenvårdsprodukter

7.6 Tre fungerande sjukvårdsområden

För att förbättra vården och minska problem som överbeläggningar och korridorvård, ska fler vårdplatser öppnas vid alla tre akutvårdsområden i Region Västernorrland. Detta för att möta patienternas behov och förhindra att vårdavdelningar blir överfulla. Patienttransporter mellan sjukhusen ska minimeras för att öka effektiviteten i vården.

En annan åtgärd är att öka antalet geriatriska vårdplatser vid samtliga tre sjukvårdsområden och att åter öppna den akutgeriatriska avdelningen i Sundsvall. Dessa förändringar syftar till att bättre kunna ta hand om äldre patienter och tillhandahålla vård som är anpassad till deras behov.

För att säkerställa en värdig vård i livets slutskede och förbättra den palliativa vården i Region Västernorrland bör man överväga att etablera ytterligare ett hospice i länet, förslagsvis i Örnsköldsvik. Dessa anläggningar skulle erbjuda specialiserad vård och stöd för patienter i ett avancerat palliativt skede och vara en viktig resurs för att upprätthålla högkvalitativ vård och bemötande för dem som behöver det mest i livets slutskede.

I syfte att säkerställa en mer tillgänglig och patientsäker vårdmiljö i Region Västernorrland ska möjligheterna att se över andra driftsformer vid sjukhuset i Sollefteå ses över. Genom att kombinera kommunal och regional primärvård ges Sollefteå möjligheter att erbjuda en omsorg i världsklass, eller åtminstone bäst i Norra Sverige. Oavsett driftsform är det av yttersta vikt att dessa verksamheter bedrivs patientsäkert och med egen personal, i stor utsträckning rekryterad från det egna sjukhuset.

7.7 Primärvården är inte en sekundär fråga

Primärvården är oftast patienternas första möte med sjukvårdssystemet och blir därför också den viktigaste länken i vårdkedjan. Det är där ansvaret vilar för att patienten snabbt och säkert undersöks och behandlas, samt vid behov leds vidare till rätt instans. Det är primärvården som är ryggraden i verksamheten och där måste resurser, och inte bara ekonomiska resurser, allokeras så att primärvården blir mera lättillgänglig. Region Västernorrland har ett behov av att överföra medel som strategisk förstärkning till primärvården. Regionen vill även se över möjligheterna att bilda en separat primärvårdsnämnd så att vår politiska organisation får mer tid att specialisera sig i frågan.

Det är viktigt att man har möjlighet att snabbt komma i kontakt med sin hälsocentral, antingen via telefon eller digitala medel. Ett grundläggande krav är att hälsocentralen svarar i telefon när någon ringer istället för att hänvisa till annan dag. Besökstider ska erbjudas inom tre dagar och akuttider samma dag. Digitala tjänster ska utökas och

ett närmare samarbete etableras med privata digitala tjänster för att öka tillgängligheten och kvaliteten på vården.

Vårdgarantin ska hållas och om den inte uppfylls ska patienten ha rätt att söka vård hos andra vårdgivare och få ersättning för sina extra kostnader.

Konkreta förbättringar:

- Säkerställa att hälsocentralen svarar i telefon när någon ringer samt erbjuder besökstider inom tre dagar och akuttider samma dag för att öka tillgängligheten
- Fortsätta arbeta för att hålla vårdgarantin och ge patienter rätt att söka vård hos andra vårdgivare och få ersättning om garantin inte uppfylls

7.8 Specialistvård

Sjukhusvården ska planeras med befolkningens behov som utgångspunkt. Regionen ska garantera en god och rättvis vård av högsta kvalitet i hela sitt ansvarsområde. Regionen ska öka effektiviteten inom den specialiserade vården och ha en kraftfull ledning och styrning över specialistvårdens gemensamma resurser. Vården skall präglas av hög säkerhet, tillförlitlighet och försiktighet där evidensbaserad forskning och god uppföljning av verksamheterna är ledande.

Psykiatri i allmänhet, och barn- och ungdomspsykiatri i synnerhet, lider av resursbrist som visar sig i problem med tillgänglighet till exempel genom långa köer. Regionen satsar därför extra på BUP under planperioden.

Den nya vårdorganisationen ger nu möjlighet till strukturförändringar i form av koncentration av specialiserad vård och ett förbättrat resursutnyttjande. Det är dock av största vikt att de strukturförändringar som gjorts och kommer att göras också resulterar i en strategisk resursöverföring till primärvården.

7.9 Ambulanssjukvård

Region Västernorrland verkar i ett län med långa avstånd och inte sällan dåliga vägförhållanden. Ambulanssjukvården är en essentiell del av akutsjukvården som har utvecklats till en högkompetent länk i vårdkedjan. Behandling påbörjas omedelbart, fortsätter i ambulansen, testresultat kommuniceras och patienten kan föras direkt till rätt avdelning.

Utryckningstiden kan vara avgörande för liv eller död. Det är därför viktigt att ambulanserna är lokaliserade på strategiska ställen så att alla skall kunna få hjälp inom rimlig tid. 30 minuter skall vara målet för maximal utryckningstid oavsett destination.

Utvecklingen av ambulanssjukvården måste fortsättningsvis ges högsta prioritet och personalen ges möjlighet att ständigt öka sin kompetens. För att ambulanssjukvården ska kunna utvecklas ytterligare och fortsatt spela en viktig roll i vårdpusslet, inte minst som en bro mellan primärvård och specialistvård, ger vi verksamheten en ordentlig resursförstärkning.

Arbetstidslagen som har trätt i kraft har inneburit stora omställningar för många inom räddningstjänsten och ambulanssjukvården. För många som har byggt sina liv och privatliv runt att arbeta långa skift dygnet runt kommer detta innebära stora förändringar. Det inkluderar längre pendlingsavstånd och mindre flexibilitet i arbetsscheman.

De som stannar kvar kommer att uppleva en ökad arbetsbelastning och potentiellt fler uppsägningar. Kvaliteten i arbetet kan påverkas eftersom mycket av erfarenheten och kunskapen inom branschen är inarbetad och inte kan ersättas av nya, oerfarna medarbetare.

Förändringen från arbete i dygnspass till treskift kommer att vara krävande, särskilt för ett yrke som redan från början är mycket fysiskt och psykiskt krävande. Skiftarbete innebär en stor omställning och kan påverka hälsan och välbefinnandet negativt. Sammantaget finns det oro för att dessa förändringar kan ha långsiktiga konsekvenser för både personal och kvaliteten på tjänsterna inom räddningstjänst och ambulanssjukvård. Region Västernorrland uppmanas därför att ta kontakt med arbetstidsnämnden för att diskutera möjligheterna att söka dispens.

Akutsjukvård

En större del av ansvaret för akutsjukvården måste flyttas till primärvården och Region Västernorrland måste därför se över möjligheten att inrätta fler akutvägar så att tillgängligheten till akut sjukvård ökar. Akutmottagningar ska fortsatt finnas vid våra tre sjukhus, men ytterligare möjligheter till akut sjukvård måste inrättas.

Konkreta förbättringar:

- Se över ambulansernas lokalisering för att kunna erbjuda hjälp inom 30 minuter, oavsett destination i länet
- Fortsätta proaktivt följa upp de omställningar som följer av arbetsmiljö- och arbetstidslagen inom räddningstjänsten och ambulanssjukvården
- Adressera oron för arbetsbelastning och dess långsiktiga konsekvenser för personalen genom utvärderingar och arbetsmiljöåtgärder
- Överväga att inrätta fler akutvägar för att öka tillgängligheten till akut sjukvård och se till att akutmottagningar fortsatt finns vid sjukhusen i Region Västernorrland.

7.10 Ingen ska behöva känna ofrivillig ensamhet

Beräkningar visar att ensamhet medförde extra vård- och omsorgskostnader i Sverige på drygt 12 miljarder kronor i form av fler vårdbesök och oplanerade inskrivningar vid slutenvård år 2017.

Utifrån Västernorrlands befolkningsunderlag innebär detta merkostnader år 2024 på över 300 miljoner kronor – årligen. Regionen vill ta sig an detta och arbeta fram en långsiktig strategi för arbetet mot ofrivillig ensamhet.

Att motverka ofrivillig ensamhet är av vikt då det leder till negativa konsekvenser för individers hälsa och välbefinnande. En kartläggning av ensamhetens omfattning är nödvändig för att förstå problemens verklighet och behov. Det ger en grund för att utforma effektiva åtgärder och resurser som kan erbjuda stöd och gemenskap till de som lider av ensamhet. Identifieringen och adresseringen av ensamhet kan användas för att främja en bättre psykisk hälsa och livskvalitet för invånarna i Region Västernorrland över tid.

Konkreta förbättringar:

- Kartlägga ensamhetens omfattning i länet
- Ta fram en långsiktig strategi för arbetet mot ofrivillig ensamhet
- Säkerställa tillgången till stöd och hjälp för personer som lider av ensamhet genom att utvidga befintliga stödtjänster och erbjuda lättillgänglig rådgivning och stöttning
- Upprätta ett program för att främja psykiskt välbefinnande

7.11 Första hjälpen till psykisk hälsa - MHFA

De senaste årtiondena har den psykiska ohälsan ökat kraftigt. Andelen unga som lider av oro och nedstämdhet har fördubblats de senaste 15 åren och uttag av ADHD-läkemedel och antidepressiva läkemedel har mångdubblats. Det är vanligt att ungdomar lider av sömnproblem, oro och värk, och tre av fyra personer i Sverige har antingen själv upplevt eller känner någon som lever med psykisk ohälsa.

Personer med psykisk ohälsa möts ofta av diskriminering och för många kan det kännas svårt att söka vård. Detta innebär högre dödlighet i sjukdomar som cancer, hjärtinfarkter och stroke. Psykisk ohälsa kan också leda till självmordsförsök och självmord.

För att bekämpa detta behöver regionen etablera ett utbildningsprogram i Första hjälpen till psykisk hälsa (MHFA – Mental health first aid) i Västernorrlands län. Detta program ska drivas och utvecklas i nära samarbete med länets kommuner och relevanta organisationer.

Konkret förbättring:

- Införa ett utbildningsprogram i första hjälpen till psykisk hälsa (MHFA)

8. Målområde 3: Ett Västernorrland som växer

8.1 Ledning och styrning

Hälso- och sjukvård, tandvård samt regional utveckling är Region Västernorrlands viktigaste uppgifter. Den politiska ledningens viktigaste uppgift är att verka för och ta tillvara medborgarnas intressen.

Region Västernorrland har relativt nyligen infört en ny styrmodell som bygger på tillit, kunskap och ledarskap. Sverigedemokraterna ställer sig bakom denna styrmodell. Med den typen av styrning avser vi en modell där man genom hela organisationen ges möjlighet att verka fritt och självständigt inom fastställda ramar med besluten så nära verksamheten som möjligt. Styrmodellen kan i nuläget endast anses implementerad inom regionledningen, om ens där. I övrigt är läget oförändrat avseende verksamhet och organisation. Region Västernorrland ska därför ta krafttag för att införa styrmodellen på alla nivåer i organisationen och även anpassa organisationen till styrmodellen. Möjligheten att till exempel jobba i mindre team och lokalt styra verksamheten måste bli avsevärt bättre.

Regionen deltar i många samverkansorgan, politiska nätverk och projekt, vilket innebär betydande ekonomiska kostnader. Årliga ekonomiska insatser och medlemsavgifter ensamma uppgår till tiotals miljoner kronor och dessa kostnader kompletteras med utgifter för politikerarvodet, resekostnader, övernattningar och traktamenten. Tjänstemän ägnar också arbetstid åt dessa aktiviteter, vilket ytterligare påverkar de totala utgifterna. Det är viktigt att utvärdera och effektivisera deltagandet i dessa organ och projekt för att säkerställa att resurserna används på ett klokt och kostnadseffektivt sätt.

Det är nödvändigt med en grundlig översyn som bedömer nödvändigheten av Region Västernorrlands deltagande i alla samarbetsorgan. Denna översyn ska vara objektiv och saklig, med fokus på att besvara frågan om regionen verkligen behöver vara med i samtliga samverkansorgan. Det kan vara mer ändamålsenligt att koncentrera tiden, ansträngningen och resurserna på de samarbetsorgan som har den största påverkan och betydelse för länet. En sådan prioritering kan leda till en mer effektiv användning av regionens resurser och bättre resultat i samarbeten som verkligen gör skillnad för invånarna i länet.

8.2 Strukturella förändringar

Region Västernorrland har liksom många andra stora organisationer ett behov att kontinuerligt se över såväl sin politiska struktur som sin verksamhetsstruktur. Att granska strukturen och genomföra förändringar för att säkerställa högsta effektivitet är grundläggande för att kunna nå framgång. Att ofta utvärdera och anpassa den politiska organisationen är grundläggande för att identifiera eventuella ineffektiva

processer eller överlappningar för att på så sätt vidta åtgärder för att optimera politiken.

Att granska strukturen kan innebära att man omorganiserar olika nämnder eller bolag för att förbättra samarbetet och kommunikation. Det innebär också att man utvärderar befintliga roller och ansvarsområden för att säkerställa att de är tydliga och relevanta. Med samverkan och samordning kan en politisk organisation anpassa sig till förändrade behov och utmaningar. Det kan innebära att man utvecklar nya strategier över flera forum, implementerar ny teknik eller skapar nya samarbetsmöjligheter för att möta kraven från våra invånare och samhället i stort.

8.2.1 Tandvård

Regionen ser tandvården som en självklar del av välfärden och har som ambition att den helt ska räknas in i den allmänna hälso- och sjukvården. En god tandhälsa är grundläggande för en god hälsa som helhet och tänderna följer oss genom hela livet utan större möjligheter till självläkning av skador. Insatser för att ge god tillgång till regelbundna undersökningar ska ligga i fokus för att upprätthålla och säkra en folktandvård värd sitt namn. Regionen skall ha som mål att invånarna har en tandvård i toppklass och att den är tillgänglig på lika villkor. Mobila tandvårdsenheter skall trygga och säkra en god kostnadseffektiv tandvård för barn i skolan, för särskilda boenden och för personer som har svårt att ta sig till närmsta klinik.

När det gäller barntandvård har Folktandvården ett speciellt ansvar, särskilt för bedömningstandvård och nödvändig tandvård. I åldersgrupperna 3 - 15 år har de maximala revisionsintervallen försämrats. Vi förespråkar att återställa dessa till 18 månader för att säkerställa en god tandhälsa hos befolkningen. Statistik visar tydligt att detta är en åtgärd som ger goda resultat och är ekonomiskt lönsam på lång sikt.

Tänderna är en viktig del av kroppen som påverkar och påverkas av vår hälsa. Ändå har tandvården inte varit lika tillgänglig som annan vård. Många har fått betala stora summor för sin tandhälsa, samtidigt som många andra tvingats avstå från tandvård då det varit för dyrt. Vi vill stärka tandvårdens högkostnadsskydd så att det mer efterliknar det som finns i övrig vård. Ett bättre högkostnadsskydd skulle leda till betydligt lägre kostnader för många patienter, vilket i sin tur leder till att fler har råd med tandvård och därigenom bidra till såväl bättre tandhälsa som folkhälsa.

Konkreta förbättringar:

- Säkerställa en god tillgång till regelbundna undersökningar genom mobila tandvårdsenheter
- Stärka tandvårdens högkostnadsskydd, till en början för den förebyggande tandvården
- Korta ned de maximala revisionsintervallen för barntandvård

8.2.2 Frigöring av Folktandvården

Det finns ett behov av politiska strukturella förändringar, exempelvis övervägandet av en bolagisering av Folktandvården i Västernorrland, alternativt att öppna en egen nämnd med tandvårdsuppdraget. Det nuvarande systemet, där folktandvården organisatoriskt ingår under hälso- och sjukvårdsnämnden, har visat sig vara ineffektivt. Genom att omstrukturera den politiska organisationen kan man uppnå flera fördelar som gynnar både tandvårdspersonalen och patienterna i regionen, däribland att ha en organisation som specialiserar sig på endast folktandvården, istället för att bli en mindre punkt av många under ett stort hälso- och sjukvårdsansvar.

Att omvandla folktandvården till ett eget bolag skulle även ge den större självständighet att fatta snabba och effektiva beslut. Det skulle minska den administrativa bördan och ge möjlighet till mer flexibla anställningsvillkor och rekryteringsprocesser, samt låtit folktandvården hamna i större fokus i regionen och därmed ge ökade möjligheter för specialisering. Dessutom skulle det ge en tydligare struktur för ekonomisk styrning genom att lyfta ut Folktandvården. Det skulle bli enklare att följa upp och hantera ekonomiska resurser, vilket i sin tur skulle kunna leda till en mer effektiv användning av budgeten och ökad transparens.

Konkret förbättring:

- Bolagisera, alternativt öppna en egen nämnd för, Folktandvården

8.2.3 Bildande av en primärvårdsnämnd

Att se över möjligheten att frigöra primärvårdsuppdraget från Hälso- och sjukvårdsnämnden ses som grundläggande för att återigen kunna effektivisera verksamheten. En separat politisk enhet för primärvården skulle möjliggöra snabbare beslut, bättre samarbete och en mer anpassningsbar organisation, vilket kan leda till förbättrad vård och service för patienterna. Dessutom skulle politiker likt strategin i övrigt då bli mer specialiserade inom sitt verksamhetsområde, något som gynnar alla länets invånare.

Konkret förbättring:

- Se över möjligheterna av att bilda en primärvårdsnämnd

8.2.4 Bildande av en kultur- och bildningsnämnd

Sverigedemokraterna vill även göra en översyn av den regionala utvecklingsnämndens centrala uppgifter. Där skulle man exempelvis kunna lyfta ut kultur- och bildningsfrågor för att på så sätt skapa en ny nämnd, Kultur- och bildningsnämnden. Den nya nämnden ska fungera som en specialiserad politisk enhet som får fokus på just kultur och bildning. Kultur- och bildningsnämnden skulle även agera skolstyrelse och ta hand om frågor som rör våra folkhögskolor samt det generella utbildningsuppdraget. Dessutom skulle man kunna ge nämnden i uppdrag att ha ansvar för att främja kulturverksamheten, däribland våra museer och andra kulturella organisationer, såsom Scenkonst Västernorrland AB och Länsmuseum Västernorrland. Skapandet av en separat nämnd skulle ge ökad uppmärksamhet och resurser till dessa viktiga områden, vilket bidrar till en bättre utbildning och kulturellt berikande miljö för invånarna.

Konkret förbättring:

- Se över möjligheterna av att bilda en kultur- och bildningsnämnd

8.3 Ett jämlikt kulturutbud

Regionens satsningar på kultur syftar till att skapa en jämlik tillgång till kultur för alla. Kulturen ska engagera invånarna och främja allas möjligheter att skapa, berätta, uttrycka sig och sin åsikt.

Scenkonst Västernorrland AB har en bred verksamhet och ger, inte minst många barn och unga, upplevelser för livet. Det finns stora möjligheter att utveckla verksamheten. Idag står verksamhetsanslag och övriga anslag för 92 % av intäkterna. Biljettintäkter och köp av föreställningar/arrangemang står således för endast 8 % av intäkterna!

För att få mer kultur för de skattemedel som regionen idag anslår, ska bolaget ges ett tydligt ägardirektiv att öka sin egenfinansiering genom att öka biljettintäkter och intäkter från sålda föreställningar/arrangemang. Tillämpning av fribiljetter bör ske väldigt sporadiskt.

Idag ägs scenkonstbolaget av regionen och Sundsvalls kommun. En översyn av ägarskapet behöver göras för att säkerställa att de kommuner som vill utveckla sitt utbud får möjlighet att bli delägare och få ta större del av kulturen som erbjuds av scenkonsten.

Konkreta förbättringar:

- Öka scenkonstbolagets egenfinansiering genom effektiviserade upphandlingar och utökade biljettintäkter
- Upphöra med erbjudande av fribiljetter till förtroendevalda
- Utföra en översyn av ägarskapet av scenkonstbolaget så att fler kommuner ska kunna få möjlighet att utveckla sitt utbud

8.4 Sollefteåmodellen - En Samorganisation

Region Västernorrland ser positivt på att se över potentialen i en samorganisation av regional och kommunal vård i sjukvårdsområdet västra. Förslaget grundar sig på EYs "Utredning av Region Västernorrlands framtida sjukhusstruktur" där Sverigedemokraterna inkom med yrkanden om att utreda frågan kring en samorganisation, där Sollefteå och Kramfors kommuner ska tillfrågas om de är intresserade av att vara delaktiga i en sådan, med inspiration från Norrtälje. Denna Sverigedemokratiska Sollefteåmodell innebär en samorganisation där regionen, Sollefteå och Kramfors kommuner kan samordna sina vård- och omsorgsorganisationer, med gemensam vårdplanering, informationsutbyte och problemlösning.

En sammanhållen hälso-, sjukvård och omsorg skapar samverkansfördelar, där exempelvis äldre multisjuka alltid kan ha tillgängliga läkare på plats och därmed få en god och nära vård i världsklass. Integreringen av sjukvård, primärvård och kommunal vård innebär att dessa kan styras under en gemensam ledning, vilket kan uppnås genom ett kommunalförbund likt man gjorde i Norrtälje. På så vis kan man effektivisera verksamheten och på sikt även utöka den tack vare dess kostnadseffektivitet, samtidigt som det förbättrar omhändertagandet av multisjuka och äldre patienter i Sollefteå och Kramfors.

Om denna samorganisation visar sig genomförbar säkrar Region Västernorrland inte bara en av landets bästa primärvård, med gott omhändertagande av våra äldre i en stabil verksamhet, utan också sjukvårdsområde västras fortsatta fortlevnad och framtida möjliga utveckling. Mot bakgrund av alla de satsningar som sker och arbetstillfällen som skapas i Västernorrland kan det i framtiden finnas ett större behov av att utöka verksamheten i sjukvårdsområdet västra i framtiden. Detta är ett sätt att skapa en god och nära vård i alla regionens delar i en överskådlig tid.

Konkreta förbättringar:

- Utreda möjligheterna av en samorganisation mellan Region Västernorrland och Sollefteå samt Kramfors kommuner i syfte av att säkerställa en god gemensam kommunal och regional vård, samt
- Ta lärdomar från försöket i Norrtälje för att inte gå in i samma fallgropar

9. Målområde 4. Ett Västernorrland för utveckling

9.1 Utveckling i Sverige - En återblick

På nationell nivå pågår utveckling som regionen behöver förhålla sig till. Här följer några exempel:

God och nära vård" innebär en omställning av arbetssätt och förhållningssätt inom hälso- och sjukvården med primärvården som nav och befolkningens behov som centralpunkt. Det kräver förändringsförmåga, samarbete och nya lösningar med utgångspunkt i resurserna hos regioner, kommuner och civilsamhället.

Förändringar i lagen om regionalt utvecklingsansvar och förordningen om regionalt utvecklingsarbete, sedan den senaste ändringen den 1 augusti 2022, syftar till att implementera den nationella strategin för hållbar utveckling 2021–2030 och utvidgar regionernas ansvar för hållbar regional utveckling. Från och med den 1 juli 2022 gäller lagändringar i Hälso- och sjukvårdslagen och Patientlagen, vilket medför flera förändringar för primärvården.

Utredningen "Vägen till ökad tillgänglighet – delaktighet, tidiga insatser och inom lagens ram" föreslår förändringar i vårdgarantin och tidsgränserna för densamma. Slutbetänkandet i Samsjuklighetsutredningen, som lämnades i januari 2023, belyser bland annat ansvarsfördelningen vid samsjuklighet och framtidens beroendevård. Pågående utredning av det kommunalekonomiska utjämningsystemet förväntas påverka utjämnningen mellan regioner och förväntas slutföras under 2024. Staten har uttryckt en ambition att minska antalet riktade statsbidrag.

9.2 Regional Utveckling

Regionala utvecklingsnämnden har ett oerhört brett uppdrag. Infrastruktur, kultur, skolstyrelse, kompetensförsörjning och arbetsmarknadsfrågor allt i ett bara för att nämna några ansvarsområden. Regionen har det regionala utvecklingsansvaret och därav ska besluten ligga närmare länets medborgare än tidigare. En av de viktigaste regionala utvecklingsfrågorna är infrastrukturen som såväl behöver stärkas som byggas ut. Vägar och järnvägar behöver förbättras och i vissa fall byggas helt nya. Tillgång till bredband måste tillförsäkras även de som bor i glesbygd.

Västernorrland har ett rikt natur- och kulturarv och regionen vill se stärkta satsningar på natur- och kulturarvsturism i länet. Att ha möjlighet att ta del av och delta i ett rikt kulturutbud är viktigt för välfärden och välbefinnandet hos individen. Detta betyder dock inte att all kultur behöver vara subventionerad med skattemedel. Barnkulturen och i synnerhet läsfrämjande insatser för barn och unga skall vara en prioriterad kulturverksamhet.

Den viktigaste målsättningen för den regionala kulturpolitiken är att värna och levandegöra det regionala kulturarvet och på så sätt stärka vår gemensamma och samtidigt mångfacetterade svenska identitet.

9.3 Kompetensförsörjning och arbetsmarknaden

Inom kompetensförsörjningen vill regionen att ledordet samverkan står i fokus. Den regionala kompetensförsörjningen består av fyra politikområden; närings-, utbildnings-, arbetsmarknads- och regional tillväxtpolitik samt så många som åtta myndigheter som alla ska samverka. Det är av stor betydelse att de åtta statliga myndigheterna samarbetar för att säkerställa en effektiv och framgångsrik kompetensförsörjning. Tyvärr är det en utmaning att dessa myndigheter i dagsläget inte samverkar tillräckligt med varandra. Vilket hindrar en optimal kompetensutveckling och resursutnyttjande, något som nuvarande regering håller på att göra en översyn av.

Konsekvensen av brist på samverkan är att varje myndighet ofta arbetar isolerat och fokuserar på sina egna specifika uppgifter och ansvarsområden. Detta leder till att resurser och kunskap inte nyttjas på bästa sätt och det finns en risk för dubbelarbete och ineffektivitet. Genom att inte samverka går man miste om möjligheten att dra nytta av varandras expertis och erfarenheter, vilket kan begränsa regionens framsteg och utveckling.

För att övervinna dessa utmaningar är det nödvändigt att vi är beredda att ta ett större ansvar för att främja samverkan. Det innebär att vi aktivt strävar efter att skapa en kultur av öppenhet och samarbete, där vi delar information, resurser och bästa praxis med varandra. Regionen måste vara beredd att bryta ner befintliga hinder och barriärer för samverkan och istället arbeta mot en mer integrerad och sammanhållen kompetensförsörjning.

Att ta ett större ansvar innebär också att vi aktivt deltar i samverkansinitiativ och skapar en gemensam plattform där vi kan mötas och diskutera strategier för att främja samarbete och koordinering. Genom att vara proaktiva och engagerade kan regionen bygga starkare partnerskap och utveckla innovativa lösningar för att möta dess behov av kompetensförsörjning som gynnar både regionen och dess invånare.

9.4 Regional Utbildning

För att kunna säkra kompetensförsörjningen i Region Västernorrland måste man erkänna behovet av en kulturförändring i regionens utbildningsutbud. Det handlar om att skapa en medvetenhet och en vilja att anpassa sig till de regionala förutsättningarna och utmaningarna i dagens arbetsmarknad. Omfamnandet av och

anpassningen till nya utbildningsbehov gör det möjligt för regionen att säkerställa en hållbar kompetensförsörjning och fortbildning.

En viktig del av kulturförändringen är att omvärdera synen på utbildning och prioritera yrkesutbildningar som leder till jobb. Det innebär att man måste avstå från traditionella uppfattningar om att utbildning måste vara kopplat till kultur och istället fokusera på att utbilda människor inom de områden där det finns brist på arbetskraft i länet. Det är en utmaning att bryta invanda mönster och förväntningar, men det är nödvändigt för att möta de rådande kompetensförsörjningsbehoven i regionen. Förändringarna i skollagen, som trädde i kraft under juli 2023, ställer dessutom krav på huvudmän att väga in arbetsmarknadens behov när de planerar och erbjuder utbildning inom bland annat gymnasieskolan och komvux. Regioner och kommunerna i länet måste därför samverka när utbildningar inom gymnasieskolan och komvux planeras, dimensioneras och erbjuds.

Samarbetet med näringslivet och regionens egna behov är nödvändiga för att identifiera vilka kompetenser som behövs och anpassa utbildningarna därefter. Genom att involvera näringslivet och regionens egen infrastruktur och möjligheter i utbildningsprocessen kan man säkerställa att utbildningarna är relevanta och att studenterna har goda möjligheter till anställning efter avslutad utbildning. Detta kan exempelvis ske genom jobbgaranti till de som utbildar sig inom vårdsektorn i regionen, där de även erbjuds praktikplats.

Fördelarna med att införa fler yrkeshögskoleutbildningar (YH-utbildningar) omfattar utökade möjligheter att lösa bristyrken inom Västernorrlands län. Exempel på sådana yrken är specialundersköterskor inom anesthesi och psykiatrispecialiserade undersköterskor liksom Region Kronoberg. Genom att införa "Kronobergsmodellen" möter man behoven inom regionens sjukvård och gör sig mindre beroende av hyrpersonal.

För att göra utbildningarna mer tillgängliga för studenter i olika delar av länet ska man inrätta satellitplatser för YH-utbildningar i olika kommuner. Satellitplatser innebär att man öronmärker utbildningsplatser till specifika kommuner i länet. Detta stärker också kompetensförsörjningen i länets olika delar och främjar en jämställd utveckling i hela regionen.

Införandet av fler YH-utbildningar löser inte bara bristyrken och främjar kompetensförsörjningen i Västernorrland, det kan även vara ekonomiskt fördelaktigt för regionen. Genom att fokusera på YH-utbildningar istället för kulturutbildningar kan regionen få mer ekonomiskt stöd genom statliga bidrag, då man generellt sett erhåller högre statsbidrag per plats för varje YH-plats i jämförelse med folkhögskoleplatserna. De extra medlen som YH-utbildningarna ger kan dessutom

stärka regionens skolinfrastuktur, genom att bredda användningen av folkhögskolorna. Detta innebär att man får en utökad verksamhet på länets folkhögskolor och att dess lokaler då även nyttjas av YH-utbildningar. På sikt bidrar det i sin tur till en ökad kompetensnivå och utveckling i Västernorrland, samtidigt som det leder till en lägre arbetslöshet.

Mot bakgrund av detta bör Region Västernorrland anpassa sitt utbildningsutbud genom att införa fler YH-utbildningar för att främja regionens egen kompetensförsörjning och fortbildning. Genom att fokusera på utbildningar som leder till jobb skapas en direkt koppling mellan utbildning, vidareutveckling, fortbildning och arbetsmarknad.

Konkreta förbättringar:

- Införa "Kronobergsmodellen"
- Erbjuda jobbgaranti till de som klarar sin utbildning inom vårdsektorn
- Samordna folkhögskoleinfrastrukturen med yrkesutbildningsplatser
- Se över möjligheten att erbjuda satellitplatser för en jämnare fördelning av platser mellan kommunerna

9.5 Kollektivtrafik

Region Västernorrland är medlem i Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län, det organ som ansvarar för kollektivtrafiken i länet. Kollektivtrafiken har en stor betydelse för många av länets invånare och besökare.

För att få ett mer övergripande perspektiv är målet att på några års sikt genomföra en skatteväxling där regionen tar över ansvaret från kommunerna, att styra, planera och finansiera trafiken. På detta sätt kan olika delar av kollektivtrafiken koordineras bättre, vilket gör det möjligt att skapa mer sammanhängande och enhetliga upplevelser för resenärerna.

Ett annat steg är att gå från ett avståndsbaserat biljettpris till ett system med en eller ett fåtal zoner i länet. Detta skulle göra det lätt att veta vad en biljett kostar och göra övergångar enklare. Dessutom innebär förändringen en mindre administrativ börda för kollektivtrafikmyndigheten.

Det skall vara enkelt, prisvärt och bekvämt att ta bussen, då kommer fler åka kollektivt. Med fler resenärer kommer man med samma insats av skattemedel öka trafiken eller förbättra säkerhet och trygghet för resenärer och chaufförer genom exempelvis bevakningssystem, fler funktioner i appen, bättre belysning och ökad närvaro av trygghetsvårdare på stationer och fordon.

Konkreta förbättringar:

- Arbeta för att regionen får huvudansvaret för kollektivtrafiken (skatteväxling med kommunerna)
- Gå över från ett avståndsbaserat enkelbiljettpris till ett tidsbaserat alternativt system med endast ett fåtal zoner i länet
- Uppmana till förbättringar av belysningen vid hållplatser samt se över implementeringen av trygghetsvärdar

9.6 Norrtåg, Ådalsbanan och Ostkustbanan

Norrtåg är avgörande för att binda samman kommuner och regioner i Sveriges fyra nordligaste län. Bolaget och dess trafik ska fortsätta utvecklas. Regionen måste fortsätta arbeta för att staten förstår behovet av dubbelspår på Ostkustbanan och att ytterligare investeringar krävs på Ådalsbanan för en effektiv trafik för persontrafik med tåg till och från Sollefteå. Det är orimligt att Sollefteå ska vara enda kommunen i länet som inte har persontrafik på järnvägen.

Konkreta förbättringar:

- Fortsätta att driva på för investeringar på Ådalsbanan
- Arbeta aktivt för att övertyga statliga aktörer om behovet av dubbelspår på Ostkustbanan

9.7 Bussgods

Region Västernorrland bör på sikt avveckla det fortsatta deltagandet i Bussgods i Norr AB. Regionen måste eftersträva likvärdiga konkurrensvillkor för länets företag. Risker finns att regionen, genom att missbruka sin dominerande ställning, snedvrider konkurrensen och därmed hämmar möjligheterna för företag att växa. Dessutom ska kollektivtrafiken med buss prioritera resenärer, inte godstransporter. På linjer med gods, blir det färre sittplatser och längre restider, vilket över en hel dag även kan leda till färre avgångar.

Konkreta förbättringar:

- Avveckla deltagandet i Bussgods i Norr AB
- Fokusera på att optimera kollektivtrafiken för resenärerna framför bussgods

9.8 Ambulansflyg

Region Västernorrland bör ställa sig bakom att förstatliga ambulansflygverksamheten i Sverige. Ambulansflyget är en stor fråga som berör samtliga regioner där många inte har de resurser som krävs för att driva det i egen regi. Av denna anledning är det angeläget att låta ambulansflyget istället bli en nationell angelägenhet för att säkra jämställdheten mellan regionerna. I Tidöpartiernas ansvarsutredning diskuteras redan frågan kring ansvaret för ambulansflyget. Förstatligandet av ambulansflyget i Sverige skapar möjligheter för Region Västernorrland att istället fokusera på sina kärnuppgifter samtidigt som det skapar en mer samordnad hälso- och sjukvård i hela landet.

Konkreta förbättringar:

- Arbeta för att ambulansflyget betraktas som en nationell angelägenhet
- Stödja förstatligandet av ambulansflygverksamheten för säkerställd jämställdhet mellan regionerna

10. Målområde 5. Ett Västernorrland med eftertanke

10.1 Administration

Administrationen har vuxit okontrollerat utan en sammanhängande analys eller deklarerad politisk vilja att hålla den i schack. Antalet tjänster inom administration, inklusive verksamhetsutvecklare och andra liknande roller, har ökat kraftigt sedan länsklinikerna etablerades.

För att förbättra vården och minska onödiga administrativa bördor måste administrationen minska avsevärt. Resurser ska istället omdirigeras till kärnverksamheten för att stärka sjukvården och förbättra vården för patienterna. Detta innebär att regionen kommer att genomföra en noggrann översyn av administrationen och identifiera områden där effektivisering är möjlig och där det går att minska kostnaderna för att frigöra resurser som kommer användas på ett mer meningsfullt sätt inom vården.

Det pågår förvisso ett begränsat arbete i att minska storleken på administrationen i regionen i vilket det lyfts in en tanke att man ska spara genom att få effektivare upphandlingar. Det är lovt, men inte detsamma som administration. Regionen måste ta större kliv framåt i att reducera administrationen. Detta kommer att frigöra medel och personalresurser som kan investeras direkt i vården och därigenom förbättra vårdkvaliteten och tillgängligheten.

Det är viktigt att notera att erfarenheter från andra delar av svensk sjukvård visar att en effektiv verksamhetsutveckling kommer att resultera i förbättrad vårdkvalitet och samtidigt sänkta kostnader. Inom Region Västernorrland verkar emellertid vårdutvecklingen huvudsakligen bedrivas av projektledare, administratörer och chefer som inte är direkt involverade i vården.

Här behövs en tydlig förändring, där sjukvårdspersonal i betydligt högre grad är med och driver vårdutvecklingen baserat på de behov de upplever i sitt dagliga arbete. Detta skulle säkerställa att vårdutvecklingen är mer nära kopplad till verkligheten och att åtgärder anpassas bättre för att möta de specifika behoven inom vården.

Administrativ personal som har vårdutbildning och som berörs av minskningen inom administrationen kommer att erbjudas möjligheten att omplaceras till tjänster inom primärvård eller specialistvård. Detta ska ge åtminstone 50 helårsarbeten inom vården under 2025 och 2026, samtidigt som det kommer att lindra effekterna av nedskärningarna inom administrationen och stärka vårdpersonalens tillgänglighet och kompetens. Detta skulle gynna såväl personalen som patienterna och förbättra vården inom regionen.

Att implementera AI-teknik bör prövas noggrannare för att se om rutinmässiga administrativa uppgifter till större del kan automatiseras. Detta frigör tid och leder till att resurserna för vårdpersonal istället går över till att fokusera på patientvård. AI kan även bistå vid dataanalyser och vårdutveckling, där åtgärder anpassas efter patienternas behov. Allokeringen där regionens personal kan gå över från administrativa tjänster till vårdtjänster minskar dessutom personalbristen i regionen. Att vara i framkant och använda AI för att minska den administrativa bördan innebär att regionen skapar förutsättningar för att förbättra vården och stärka både personalens tillgänglighet och patienternas vårdkvalitet.

Konkreta förbättringar:

- Genomföra ytterligare översyner av administrationen för att identifiera områden där effektiviseringar är möjliga
- Utföra en generell översyn över administrativ personal för att se över om administrationen stödjer kärnverksamheten
- Se över bemanningsnivåerna i den administrativa bemanningen för att undvika överbemanning
- Minska antalet tjänster inom administration genom omdirigering av resurser till kärnverksamheten
- Implementera AI-teknik för att automatisera rutinmässiga administrativa uppgifter som frigör tid för vårdpersonal att fokusera på patientvård

10.2 Upphandling

Regionen ska sträva efter att optimera sina upphandlingsprocesser och samarbeta med både kommunerna i länet och andra regioner för att förbättra kompetensen inom upphandlingar. Målet ska vara att minska kostnaderna samtidigt som man säkerställer att arbetsvillkor och löner motsvarar kollektivavtalsliknande villkor. Förenkling av upphandlingsprocessen och användningen av ändamålsenliga krav kommer bidra till mer effektiva och rättvisa upphandlingar, samtidigt som man främjar goda arbetsvillkor inom regionen. Detta är fördelaktigt för både regionen och de anställda som är involverade i upphandlingsverksamheten.

För att stödja lokala småföretagare och främja en livskraftig landsbygd och självförsörjning ska regionen sträva efter att dela upphandlingar. Att inkludera och ge småföretagare bättre möjligheter att delta i upphandlingsprocessen främjar lokal ekonomisk tillväxt och mångfald. Detta är fördelaktigt både för regionen och det bredare samhället.

Konkreta förbättringar:

- Optimera upphandlingsprocesserna genom att införa enkla, ändamålsenliga och enhetliga krav för att främja rättvisa och konkurrenskraftiga upphandlingar
- Stärka deltagandet av småföretagare i upphandlingsprocesser genom att dela upp upphandlingar
- Utveckla samarbetet med kommuner och regioner för att förbättra kompetensen inom upphandlingar

10.3 Ekonomi - Hushållning för organisationer

Regionen Västernorrland kämpar med en fortsatt utmanande ekonomisk situation. Över de senaste tio åren har skattehöjningar, avgiftshöjningar och påtagliga strukturomvändningar genomförts, men ändå har regionen misslyckats med att upprätthålla en balanserad budget. Region Västernorrland tvingas förlita sig på ytterligare finansiellt stöd från regeringen för att lösa sina budgetbrister. Regeringen har tagit sitt ansvar för att hjälpa regionerna i Sverige, nu är det upp till varje region.

Regionens ekonomi påverkas också av dess egna utmaningar. Befolkningen åldras och svårigheterna att rekrytera personal har resulterat i betydande kostnader för övertid och inhyrd arbetskraft, kostnader som nu närmar sig en miljard kronor. Vidare har ökningen av pensionsskulden, som en följd av en skenande inflation på grund av tidigare regeringens prioriteringar, bidragit till ökade kostnader.

Region Västernorrland upplever en ännu mer utmanande ekonomisk situation, påverkad av både det globala läget och interna faktorer. Detta delvis beroende på energipolitiken, som har satsat på icke-planerbar vindkraft och därmed ökade elkostnader. Sverigedemokraterna har under året tillsammans med regeringen lyckats linda situationen något genom en rejäl sänkning av reduktionsplikten och skattesänkningar kopplat till bränslepriser, men mer kan göras. Region Västernorrlands policy att använda sig av HVO diesel har också ökat kostnaderna utöver reduktionsplikten. Kriget i Ukraina tillsammans med föreliggande problem har lett till en kraftigt stigande inflation som försvårar förmågan att lösa de ekonomiska problemen.

Trots det håller vi fast vid den politiska majoritetens bedömning att det finns särskilda motiv för att inte skapa en budget för 2025 där intäkterna överskrider kostnaderna. Vi ser det även som rimligt att återställa underskottet över en längre tid med tanke på regionens långtgående ekonomiska bekymmer.

Möjligheten att inom givna ramar drastiskt förändra eller förbättra den ekonomiska verkligheten i de olika verksamheterna förekommer mycket små. Att ytterligare höja skatter eller avgifter är heller inga åtgärder som med någon lätthet kan vidtas.

Västernorrlands kommuner tillhör redan de mest beskattade i landet och att höja skatten ytterligare finns i vart fall inte på Sverigedemokraternas agenda.

De andra partiernas oförmåga eller ovilja att granska vilka samverkansorgan vi bör vara en del av, samt att minska onödiga utgifter som Fairtrade, har inte underlättat. I en Sverigedemokratisk budget finns inga sådana onödiga utgiftsposter. Region Västernorrland ska verka för en god ekonomisk hushållning, vilket innebär att man också måste sluta att spendera pengar i onödan. Sverigedemokraterna verkar för effektivitet, vilket även inkluderar en ökad egenfinansiering av scenkonsten. Även om det inte handlar om stora summor i de enskilda fallen, blir det en betydande mängd pengar totalt sett och utgör en dålig hantering av skattebetalarnas pengar.

10.4 Satsningar utan skatteökningar

Mot bakgrund av det aktuella världsläget ser vi en ökad nödvändighet att stärka regionens elproduktion för självförsörjning. Därför föreslår vi att vi investerar extra medel under vår mandatperiod i solceller och energieffektivisering. Det omfattar förbättrad värmeisolering vid ombyggnation av fastigheter. De stigande elpriserna gör dessa investeringar mer lönsamma. Dessutom, genom noggrannare planering och professionellt fastighetsunderhåll, skapar vi en hållbar förbättring av ekonomin.

Vi strävar efter substantiella besparingar på administrationen, vilket bland annat inkluderar en omfattande översyn av regionens deltagande i olika samarbetsorgan för att bedöma deras effektiva funktion. Vi följer också noggrant den utredning som nu görs avseende den administrativa verksamheten och de åtgärder som vidtas som en konsekvens av denna.

Region Västernorrlands ekonomi ska präglas av ansvarstagande genom att säkerställa en hållbar finansiering av hälso- och sjukvården samtidigt som vi undviker att skuldsätta kommande generationer. Vi anser att finansiella utmaningar kan övervinnas genom en klok ekonomisk politik och genomtänkta investeringar.

Historiskt sett har problemformuleringen att "regionen inte har råd att satsa" i själva verket haft mindre att göra med brist på medel. Genom att göra rätt prioriteringar och samtidigt genomföra besparingar inom lämpliga områden, som administration och onödig byråkrati vid upphandlingar, kan vi undvika nödvändigheten av skattehöjningar.

Vi anser inte att skattehöjningar är en hållbar långsiktig lösning, och därför motsätter vi oss idén om att höja skatten. Kommunerna i länet har redan ett högt skattetryck, och med en ökad regionskatt riskerar några av dem att hamna bland de tio högsta kommunalskatterna i Sverige.

Siffror & Tabeller Miljoner kronor (förändring av kompletteringsbudget)**Förenklad budgetsammanställning**

Förslag	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Satsningar			
Personalsatsning - Ob-tillägg	-75	-103	-106
Personalsatsning - Löneöversyn	-25	-50	-85
Strategisk förstärkning primärvård - Ytterligare medel	-15	-30	-50
Regional bemanningsenhet	-25	-30	-35
Förstärkning ambulanssjukvård	-5	-6	-6
Effektiviseringspott	-1	-1	-1
Resursökning BUP - Ungdomsmottagningen	-2	-2	-2
Arbetsmiljöfrämjande åtgärder	-8	-8	-9
Fortbildning - Ersättningsdagar	-1	-1	-1
Regional utbildning - omstrukturering	-10	5	10
Högkostnadsskydd - Förebyggande folktandvård	-10	-20	-21
Utbildningsprogram (MHFA)	-3	-1	-1
Besparingar	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Intern bemanningsenhet - Lägre resurser hyrpersonal	35	50	60
Minskad kostnad hyrpersonal/stafetter	93	107	181
Minskad administration	22	31	40
Minskat Övertidsuttag	58	58	58
Förenklade upphandlingar inkl. Fairtrade	3	3	3
Omorganisering - Egenfinansiering av scenkonsten	3	20	20
Avyttring HVO-100	2,4	2,4	2,4
Se över samverkansorganen	0,5	1	1
Driftskostnader - Energieffekt. inkl. avskrivningar	2	3	5
Stopp för S+M+C:s ökning av antalet chefer	15	30	50
Stopp för S+M+C:s ökning av Scenkonstens ram	5	5	0
Resultaträkning	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Förändring i satsningar (totalt)	-180	-247	-307
Förändring i besparingar (totalt)	238,9	310,4	420,4
Förändring årets resultat (jmf budget)	58,9	63,4	113,4
Särskilda investeringar (totalt)	35	35	58
Särskilda investeringar	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Solceller och energieffektiviseringar	20	30	50
Behovsanpassade tekniska	10	5	5
Inköp av material - mobila tandvårdsenheter	5	0	3

Samhörighet. Samordning. Samverkan.

Sverigedemokraterna Västernorrland